

Vragen door de leden der Kamer gesteld overeenkomstig artikel 105 van het Reglement van Orde, en de daarop door de regering schriftelijk gegeven antwoorden

8

Vragen van het lid Van Rooijen (50PLUS) op 6 oktober 2023 medegedeeld aan de minister van Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen over het advies van de landsadvocaat over de Wet toekomst pensioenen (36.067).

Antwoorden van de minister van Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen (ontvangen 13 november 2023).

Vraag 1

Herinnert de minister zich het negatieve antwoord dat zij heeft gegeven tijdens het debat over de Wet toekomst pensioenen op mijn dringend verzoek om het advies van de landsadvocaat ter zake aan de Eerste Kamer ter beschikking te stellen?

Antwoord

Ja, ik herinner mij dat. Ten overvloede herhaal ik hier de Rijksbreed gemaakte afspraken over het verstrekken van adviezen van advocaten. Deze afspraken gelden nog steeds.

Met ingang van 1 juli 2021 is Rijksbreed afgesproken dat een onderscheid wordt gemaakt tussen een algemeen juridisch beleidsadvies en een procesadvies van de landsadvocaat. Hier is de Kamer over geïnformeerd in de voortgangsbrief POK van 29 juni 2021 (2020-2021, 35 010, nr. 60). Alleen een beleidsadvies van de landsadvocaat kan actief openbaar worden gemaakt, bijvoorbeeld bij gelegenheid van de actieve openbaarmaking van beslisnota's. In dit kader zijn bij de aanbidding van het wetsvoorstel verschillende (juridische) adviezen meegestuurd, waaronder een advies van de landsadvocaat over experimenteerruimte voor zelfstandigen. Bij procesadviezen is actieve openbaarmaking echter niet aan de orde. De Staat heeft namelijk het recht om zich voor bijstand en advies vertrouwelijk tot een advocaat te wenden. Procesadviezen van een advocaat hebben meestal betrekking op de sterke en zwakke kanten van de juridische (proces)positie van de Staat. Hierbij kan het gaan om een advies dat direct betrekking heeft op een (gerechtelijke) procedure. Het kan ook gaan om adviezen die de procespositie in toekomstige zaken kunnen raken. Procesadviezen worden alleen openbaar, indien na afloop van een procedure het procesbelang (of een ander belang van de Staat) daaraan niet meer in de weg staat. Adviezen van de landsadvocaat van voor 1 juli 2021 vallen buiten deze beleidslijn en worden daarom niet openbaar gemaakt. Het advies van de landsadvocaat ten aanzien van het invaren bij de Wet toekomst pensioenen dateert van juni 2020.

Er wordt geen inhoudelijke reflectie gegeven op het advies, maar tijdens de behandeling van de Wet toekomst pensioenen is wel meermaals toegelicht wat er met het advies is gedaan en waaraan dit advies heeft bijgedragen.¹

Vraag 2

Realiseert de minister zich dat het hier niet gaat om openbaarheid als zodanig en niet om de WOB c.q. WOO, maar om een (dwingende) verplichting van de regering jegens elk van beide Kamers der Staten-Generaal en jegens elk individueel lid van deze Kamers om (gevraagde) informatie te verstrekken?

Antwoord 2

Daar ben ik mij van bewust. Artikel 68 van de Grondwet bepaalt dat bewindspersonen de gevraagde inlichtingen verstrekken mits het verstrekken daarvan niet in strijd komt met het belang

---

¹ Zie bijvoorbeeld *Kamerstukken I 2022/23*, 36067, nr K, p. 1 en 2

van de staat. Voor het gevraagde advies geldt dat het dateert van voor de beleidslijn van 1 juli 2021 en het staatsbelang in de weg staat aan openbaarmaking. Adviezen die de landsadvocaat geeft in het licht van lopende of mogelijke procedures worden niet openbaar, omdat het belang van de Staat, zoals genoemd in artikel 68 van de Grondwet, daaraan in de weg staat. De Staat moet immers – net zoals iedere deelnemer aan het maatschappelijk verkeer – de gelegenheid hebben om zich vertrouwelijk voor bijstand en advies te wenden tot een advocaat.

Vraag 3

De regering beroept zich in deze op staand regeringsbeleid. Deelt de minister het staatsrechtelijk uitgangspunt dat elke vorm van regeringsbeleid steeds moet kunnen rekenen op (eventueel stilzwijgende) instemming van de Staten-Generaal?

Antwoord 3

De Kamer is meermaals geïnformeerd over het met ingang van 1 juli 2021 Rijksbreed afgesproken onderscheid. Bijvoorbeeld in de voortgangsbrief POK van 29 juni 2021 (2020–2021, 35 010, nr. 60).

Vraag 4

Waar wijkt de regering af van het navolgende uitgangspunt: Het kabinetsbeleid inzake openbaarmaking of verstrekking van informatie dient ondergeschikt te zijn en is ondergeschikt aan (dwingende) wetgeving, zoals artikel 68 van de Grondwet. Kabinetsbeleid kan deze wetgeving niet terzijde schuiven of de werking ervan wijzigen of inperken.

Antwoord 4

Ik verwijs naar het antwoord op vraag 2 en de daar gegeven uitleg over artikel 68 Grondwet.

Vraag 5

Deelt de minister het uitgangspunt dat de Staten-Generaal en de individuele Leden een verantwoordelijkheid hebben als (mede)wetgever en dat het daarbij past, om niet te zeggen dat het noodzakelijk is, dat zij als (mede)wetgever zo veel mogelijk over dezelfde c.q. gelijke informatie kunnen beschikken als de regering, zeker als het zou kunnen gaan om doorslaggevende informatie?

Antwoord 5

Ik verwijs naar het antwoord op vraag 2 en de daar gegeven uitleg over artikel 68 Grondwet. Voor de goede orde, tijdens de behandeling van de Wet toekomst pensioenen is meermaals en uitgebreid toegelicht hoe het advies van de landsadvocaat is verwerkt.

Vraag 6

De regering beriep en beroept zich in dit geval erop dat de gevraagde informatie procesinformatie betreft die de positie van de Staat zou kunnen schaden indien deze openbaar zou worden. Hoe weegt de regering het belang van de Staat in deze af tegen het belang van de rechten van vele miljoenen pensioengerechtigden die hier in het geding zijn?

Antwoord 6

In algemene zin wil ik opmerken dat met de vormgeving van het invaren in de Wtp nadrukkelijk rekening is gehouden met de belangen van deelnemers. Met betrekking tot het verstrekken van het advies verwijs ik naar het antwoord op vraag 2 en benadruk dat de Staat – net zoals iedere deelnemer aan het maatschappelijk verkeer – de gelegenheid moet hebben om zich vertrouwelijk voor bijstand en advies te wenden tot een advocaat. Voor de goede orde, tijdens de behandeling van de Wet toekomst pensioenen is wel meermaals toegelicht wat er met het advies is gedaan, waaraan dit advies heeft bijgedragen en dat de inzichten zijn verwerkt in de juridische onderbouwing van de Wtp.